

«Τα παραμύθια ως εκπαιδευτική διαδικασία στην πρόληψη κι αντιμετώπιση της θυματοποίησης»

Εάν κάνουμε μια αναδρομή στο παρελθόν θα διαπιστώσουμε ότι όλοι κρύβουμε βαθιά στο υποσυνείδητο μας επιρροές από διάφορες εράσμιες παιδικές διδαχές οι οποίες μέσα από ένα αθώο ξεφύλισμα ενός παραμυθιού καθοδηγούσαν την παιδική και μετέπειτα ενήλικη ζωή μας. Και πώς μπορεί άραγε ένα απλό παραμύθι να λειτουργήσει θεραπευτικά και να συμβάλλει στην υγιή χρήση απέναντι στις νέες τεχνολογίες και την αντιμετώπιση του φαινομένου της θυματοποίησης των νέων στο σχολείο και στον κυβερνοχώρο;

Με τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού που βασίζεται στη χρήση των παραμυθιών το παιδί τοποθετεί νοητά τον εαυτό του στη θέση του ήρωα, οξύνει την κριτική του σκέψη, παραδειγματίζεται μέσω των παθημάτων των χαρακτήρων. Μαθαίνει να είναι επιφυλακτικό και υπεύθυνο άτομο, αρκετά ικανό ώστε να μη θυματοποιείται από ενδεχόμενους εκφοβιστές, αλλά μαθαίνει να χρησιμοποιεί την τεχνολογία συνετά και δημιουργικά.

Είναι θαυμαστό πως η αφήγηση ενός παραμυθιού έχει τη δυνατότητα να μεταδώσει με αριστοτεχνικό τρόπο, μηνύματα και αξίες που ο κηδεμόνας ή ο εκπαιδευτικός χρειάζεται ώρες κηρύγματος και διδασκαλίας. Η γραφή ενός παραμυθιού αποτελεί <<τελετουργία>>. Το παραμύθι ποτέ δεν ξεκινάει με το σημαντικότερο σημείο της δράσης. Η εισαγωγή στην πλοκή γίνεται πάντα με την τεχνική <<ab ovo>> δηλαδή από την αρχή και ποτέ με την μέθοδο <<in medias res>> δηλαδή από τη μέση. Με αυτή τη μέθοδο επιτυγχάνεται η ήρεμη εισαγωγή ούτως ώστε ο δέκτης να μνηθεί σταδιακά στην ιστορία. Μετά την κορύφωση έπεται ένα εξίσου ήρεμο και αρμονικό τέλος. Κατ' αυτόν τον τρόπο ο ακροατής ενστερνίζεται την άποψη ότι τα πάντα γύρω του συμβαίνουν με έναν απώτερο σκοπό: το θρίαμβο του καλού και την κατοτρόπωση του κακού.

Ως γνωστόν τα παραμύθια βρίθουν συμβολισμών οι οποίοι μέσω της επανειλημμένης ακρόασης αποτυπώνονται υποσυνείδητα από τον νεαρό ακροατή. Οι συμβολισμοί αυτοί δεν είναι τίποτα άλλο από παρά καθιερωμένες αρχές και παραδόσεις μεταμφιεσμένες σε κλασικά εικονογραφημένους χαρακτήρες π.χ ο λύκος από το πασίγνωστο παραμύθι <<κοκκινοσκουφίτσα>> συμβολίζει τους πολυδιάστατους κινδύνους που δύναται να αντιμετωπίσει οποιοδήποτε άτομο. Ενώ ο ρόλος της κοκκινοσκουφίτσας συμβολίζει το μέσο αντιδραστικό έφηβο που αντίκειται στις συμβουλές των γονιών του και που διψάει για γνώση και εμπειρίες. Μέσα από τη σκιαγράφηση καθημερινών χαρακτήρων, πραγματοποιείται μια ηθικοπλαστική ταύτιση μεταξύ παιδιού/χαρακτήρα η οποία ακολουθεί ένα σύνηθες σχεδιάγραμμα: εισαγωγή στην πλοκή - πάθημα/ περιπέτεια- κορύφωση- λύση- ευτυχισμένο τέλος.

Το παραμύθι επομένως μπορεί να μετατραπεί σε κάτι πολύ πιο μεγαλειώδες από μια απλή φανταστική αφήγηση. Με τη σωστή χρήση του ιδίως από τους εκπαιδευτικούς μπορεί να αποτελέσει πηγή παιδείας αληθινής παιδείας η οποία εν τέλει θα διαμορφώσει υγιείς προσωπικότητες και κατ' επέκταση μια υγιή κοινωνία, μια κοινωνία με πραγματική πολιτισμική και τεχνολογική πρόοδο χωρίς φαινόμενα εκφοβισμού και κυβερνοεκφοβισμού.

Γιατί όπως είπε και ο Gilbert Keith Chesterton: Τα παραμύθια δε λένε στα

παιδιά ότι οι δράκοι υπάρχουν, γιατί τα παιδιά το γνωρίζουν ήδη. Λένε στα παιδιά πως οι δράκοι μπορούν να ηττηθούν. Έτσι και ο κυβερνοεκφοβισμός μπορεί να ηττηθεί με ομαδική εργασία, πραγματικό ενδιαφέρον και αληθινή εκπαίδευση.

Σας Ευχαριστώ

Αβδελίδη Πηνελόπη, μέλος της Ομάδας Αγωγής Υγείας του 5^{ου} Λυκείου Λάρισας για τη θυματοποίηση στο σχολείο και το διαδίκτυο